

Sociaal kapitaal met politiek rendement

Patrick Martens

De inzet van het ACW-congres over 'Beweging en beleid' op 27 november is glashelder. Als de beweging haar sociale slagkracht niet kan verhogen, zal ze het steeds moeilijker krijgen met de politieke vertaling van haar 'samenlevingsproject'.

Een tanker moet je voorzichtig naar nieuwe bestemmingen loodsen. Door een te bruuske beweging naar links of naar rechts kan de kostbare lading op het dek en in de buik van het schip zo hard gaan schuiven dat het hele gevaarte kapseist en uiteindelijk met man en muis vergaat.

Door zijn rijke geschiedenis (Rerum Novarum, 1891) en een brede waaier van deelorganisaties kan het ACW de vergelijking doorstaan. Met die nuance dat er geen aanwijzingen zijn voor een dreigende schipbreuk van de christelijke werknemersbeweging.

WOELIGE ZEE

Maar het ACW, als koepel van die beweging, lijkt wel degelijk op een sociale tanker. Ongeveer twee op de drie Vlamingen komen op een of andere manier in contact met het ACV, de CM, KWB, KAV, KAJ, KBG, Arco, Familiehulp en een rist andere diensten en partnerorganisaties van het ACW. In hun 'lading' of aanbod zitten sociaal-culturele activiteiten, informatie en vorming, dienstverlening, belangenbehartiging en beïnvloeding van beleid en politiek. Tienduizenden beroepskrachten, militanten en vrijwilligers spannen zich hiervoor in.

Maar dat is niet enige reden waarom de leiding van het ACW allesbehalve wispelturig is

bij het uitstippelen van de koers. De zee is ook zeer woelig. Uiteenlopende maatschappelijk ontwikkelingen - individualisering, liberalisering en commercialisering, economische en sociale dualisering, globalisering, vergrijzing, cultuurvermenging als gevolg van migratie enzovoorts - veroorzaken hoge golven. Op het politieke vlak is het al evenmin rustig. Partijen zoeken permanent naar vernieuwing en verruiming. Ze proberen het 'politieke landschap' te herverkavelen, maar de balorige kiezers zeggen 'foert' en de verrechtiging rukt op.

Als een van de belangrijkste spelers op het sociale middenveld moet het ACW bovendien hard aan de bel trekken om in een gemediatiseerde 'burgerdemocratie' een rol te blijven spelen bij de voorbereiding en vormgeving van het beleid. De makers ervan zoeken en vinden de benodigde deskundigheid de laatste jaren vaak elders. De beweging dient daar-

Patrick Martens is politiek redacteur bij het weekblad *Knack*.

bij ook al veel langer rekening te houden met nieuwe medespelers op dat middenveld. Dat waren eerst de 'nieuwe sociale bewegingen', die oog hebben voor bijvoorbeeld het milieu, vrouwenrechten en de Noord-Zuid verhoudingen. Dat zijn inmiddels ook vele kleine en middelgrote *single issue* organisaties en comités, die op een uiterst professionele manier en met lawaaijerige en mediagerichte acties hun thema's op de maatschappelijke en politieke agenda weten te plaatsen.

TEGEN DE STROOM

Een snel veranderende samenleving, een politiek landschap vol verschuivingen, een druk bezet middenveld: in die complexe context is het geen sinecure om met een eigen 'samenlevingsproject' tegen de stroom in te gaan. Het ACW kiest voor meer sociale rechtvaardigheid en solidariteit, een democratische en verdraagzame samenleving, duurzaamheid en een betere levenskwaliteit. Deze keuzen krijgen concreet gestalte in activiteiten en acties rond betaalbaar wonen, een sociale en milieuvriendelijke economie, onderwijs dat de leerkloof dicht, recht op zorg, een gewaarborgde basismobiliteit enzovoorts.

"Het zijn stuk voor stuk domeinen waar de tegenstellingen tussen *links* en *rechts* niet achterhaald zijn", aldus ACW-voorzitter Jan Renders. De beweging laat daarbij geen twijfel bestaan over de positie die ze inneemt. Tegenover "een *rechts* verhaal van minder gelijkheid en meer vrijheid, dat vooral de beter gesitueerden goed uitkomt", plaatst ze "een *links* pleidooi voor meer en betere solidariteit".

Het ACW brengt dat pleidooi via een dubbel spoor: een veelzijdige bewegingsdynamiek die inzichten en deskundigheid oplevert om te wegen op het beleid. Voor de verantwoordelijken, de kaders en veel militanten van de beweging is die benadering inherent aan hun engagement. Ze is tegelijk zowat om de tien jaar de inzet van langdurige interne debatten die vervolgens uitmondten in een 'politiek congres'. En hoewel Renders al meer dan eens heeft gezegd dat het ACW zich niet mag "blindstaren op de politieke vertaling van zijn sociale thema's", leidt een dergelijke affichering van dat discussieproces er onvermijdelijk toe dat zowel binnen als buiten de beweging de aandacht telkens gefocust is op die ene vraag: hoe 'bevoorrecht' zal de relatie van het ACW met de christen-democratie blijven en

hoe groot zullen de openingen zijn die de beweging durft of wil maken naar andere 'progressieve' partijen, politici en beleidsverantwoordelijken?

THEORETISCHE ACHTERBAN

In 1986 was het antwoord nog relatief snel klaar: binnen de christelijke zuil werd onverminderd vastgehouden aan de aloude en structurele samenwerking met de toenmalige CVP. In juni 1995 koos het ACW-congres voor 'een verbreding van zijn politieke strategie'. De beweging bleef weliswaar investeren in haar 'kapitaal van erkende mandatarissen' in de CVP – "Geen denken aan dat we dit zomaar zouden opgeven", zei toenmalig voorzitter Theo Rombouts. Maar het ACW wilde voortaan ook 'initiatieven over de partijgrenzen heen' nemen om een groter politiek draagvlak voor zijn dossiers over solidariteit, rechtvaardigheid, actieve democratie en levenskwaliteit te creëren.

Patrick Martens

Het ACW moet hard aan de bel trekken om in een gemedia-tiseerde 'burger-democratie' een rol te blijven spelen bij de voorbereiding en vormgeving van het beleid.

”

Deze bescheiden verbreding was het product van een mengeling van inhoudelijke en strategische afwegingen. Die waren gevoed door het ongenoegen over de besluitvorming in het raketdossier (1988) en over het anti-crisisbeleid van eerst rooms-blauw en daarna rooms-rood, maar ook door bijvoorbeeld de aanzetten tot een 'ontstanding' van de CVP, de electorale achteruitgang van die partij (ook in veel grote steden) en het almaar meer wisselende stemgedrag van de kiezers (en dus ook van honderdduizenden ACW-leden).

Die twee vorige congressen gingen, bewust of onbewust, nog sterk uit van de vanzelfsprekende macht (van het getal) van het ACW. Zeker in 1986, al iets minder in 1995, hoewel het denkproces over 'een herprofilering' van het ACW als sociale beweging toen al een tijdje was gestart. Maar van dan af en onder druk van de hoger genoemde maatschappelijke ontwikkelingen die ook de beweging in al haar geledingen beïnvloedden, hamerde de leiding steeds harder op de noodzakelijke versterking van de eigen slagvaardigheid.

In een toespraak op een ACW-raad in oktober 2000 liet Theo Rombouts daarover geen enkel misverstand meer bestaan. "We moeten er ons bewust van zijn dat we niet gewoon van uit een verworven machtspositie invloed zullen kunnen uitoefenen. Het verwerven van invloed is natuurlijk essentieel voor een sociale beweging. We moeten vanzelfsprekend veel aandacht geven aan het creëren van een onderhandelingsmacht. Maar we moeten weten dat verwijzen naar de omvang van de werknemersgroep, het grote aantal leden van onze organisaties, steeds minder doorslaggevend zal zijn om die machtspositie te verwerven.

Patrick Martens
De twee vorige congressen gingen, bewust of onbewust, nog sterk uit van de vanzelfsprekende macht (van het getal) van het ACW.

Ze volgen ook niet elk onderdeel van ons programma automatisch. (...) We zullen onze dossiers er niet doorhalen door eenvoudig naar onze theoretische achterban te verwijzen, maar door de overtuigingskracht en het gezag dat we weten op te bouwen", aldus Rombouts.

Zijn opvolger Jan Renders schat dat niet anders in: "Er is in twintig jaar veel veranderd. Het is moeilijker geworden voor ons. We zijn niet langer een evidente machtsfactor die met pionnen kan schuiven. Om invloed uit te oefenen, moeten we, veel meer dan vroeger, ons gezag putten uit de degelijkheid van onze dossiers en uit onze mobilisatiekracht. Daarom mag de dynamiek van de organisaties van het ACW niet verslappen."

BEDREIGDE SLAGKRACHT

Deze zelfkritische analyses zijn duidelijk doorsijpeld in de werkteksten voor het ACW-congres van 27 november. Dat blijkt al uit de congresstitel. In 1995 ging het nog rechttoe rechtaan over 'Het ACW en de politiek' en over 'een verbreding van de politieke strategie van het ACW'. Nu zal het gaan over 'Beweging en beleid' en over 'een verbreding en verdieping van de bewegingsstrategie' in ruime zin, en dat is veel meer dan een illustratie van verhullende taalcreativiteit.

Het bewegingselement krijgt ook een veel groter gewicht in de krachtlijnen die aan het congres worden voorgelegd. In 1995 handelden ternauwernood twee van de zes krachtlijnen over het ACW als sociale beweging. Op 27 november is er een opvallende ommezwaai en handelt slechts één van de zes ACW-opties voor de

werking in de komende tien jaar heel uitdrukkelijk over de politieke strategie van de beweging.

Maar meer nog dan deze vormelijke aspecten is de inhoud van die nieuwe krachtlijnen over het bewegingswerk van tel. Door ze in spiegelbeeld te bekijken, tonen de in het oog springende accenten bovendien aan op welke punten de slagkracht van het ACW op korte en lange termijn bedreigd is. Met andere woorden, als van deze punten in de komende periode geen werk wordt gemaakt, zal de dynamiek van de beweging, om het met woorden van Renders te zeggen, "verslappen" en zullen meteen ook haar mogelijkheden om het beleid te beïnvloeden afnemen.

Zo heet er meer nood te zijn aan samenwerking tussen de deelorganisaties, en die moet zichtbaar gemaakt worden door een 'gezamenlijk optreden', een 'gemeenschappelijke aanpak van prioritaire noden' en een 'gecoördineerd programma-aanbod'. Als koepelinstantie wil het ACW hierbij 'steunpunt', 'katalysator' en 'gangmaker' zijn. Voorts is het de ambitie van het ACW om 'uit te munten in een goede vrijwilligerscultuur'. Dit veronderstelt ook het aantrekken van nieuwe leden en vrijwilligers en het meer betrekken van jongeren bij activiteiten. In het verlengde hiervan liggen meer 'basiswerking' door project- en andere experimentele activiteiten, een 'sterkere aanwezigheid in de steden' en een grotere ondersteuning van 'kwetsbare mensen' en hun organisaties. Ook de communicatie - intern en extern - moet veel beter. 'Klare taal', mediagerichte acties en gezamenlijke campagnes over actuele dossiers moeten helpen

om het imago van het ACW te verjongen, 'spitser' te maken.

Volledig in de lijn van de traditie van het ACW staan het (sociaal-culturele) basiswerk en andere zichtbare, actiegerichte activiteiten niet op zich. Op die manier vergaart de beweging terreinkennis (ook over nieuwe noden) en bouwt ze deskundigheid op. En die wil ze niet voor zich houden, maar aanwenden in een 'actieve democratie'. Door de leden en deelnemers te betrekken bij inspraak in het beleid, door een rol te vervullen in (lokale) inspraak- en adviesorganen, door vanuit het middenveld meer overleg af te dwingen met beleidsmensen op het federale en Vlaamse niveau.

Patrick Martens

Het bewegingsselement krijgt een veel groter gewicht in de krachtlijnen die aan het congres worden voorgelegd.

”

Aansluitend hierbij ligt er ook een veel grotere klemtoon op de samenwerking met andere middenveldorganisaties. In 1995 werd dit nog 'nuttig' en 'aangegeven' genoemd, nu vindt het ACW dit absoluut 'nodig'. Zonder zijn eigenheid te verliezen en om win-win situaties te realiseren,

wil de beweging 'bondgenootschappen' sluiten, 'leren omgaan met nieuwe spelers op het veld' en met 'nieuwe partners in de beleidsprocessen' (ambtenaren, studie bureaus, onafhankelijke deskundigen). Daarbij zal de ervaring die het ACW intussen met de in maart 2002 opgerichte Staten-Generaal van het middenveld heeft opgedaan, ongetwijfeld helpen. Dat de nieuwe Vlaamse regering aan dat middenveld 'een charter' heeft beloofd over zijn rol bij de beleidsvoorbereiding en -uitvoering, is in dit verband voor het ACW uiteraard ook een pluspunt na een reeks frustrerende ervaringen met het 'beter bestuurlijk beleid' van paars-groen in de voorbije vijf jaar.

GÉÉN POLITIEKE PARTIJ

De krachtlijnen over 'actieve democratie' van onder uit en netwerking op het maatschappelijke middenveld zullen op het ACW-congres van 27 november de opstap zijn naar de politieke strategie in engere zin. Het tot in den treuren herhaalde uitgangspunt hier is: 'Het ACW is een sociale beweging en géén politieke partij.'

Dat werd ook letterlijk op die manier geformuleerd op het congres van 1995. Maar buiten de beweging pikten sommigen toen liever een ander onderdeel van de strategiebeslissing op, namelijk dat het ACW ook de samenwerking zou bevorderen 'tussen mandatarissen die opkomen voor een open en meer democratische, solidaire en sociale samenleving' en daarom ook 'een actieve rol' zou spelen 'als er nieuwe, duurzame politieke constructies op gang zouden komen'.

Dat resulteerde onder meer in het grote misverstand over Het Sienjaal van Maurits Coppeters (VU) en Norbert De Batselier (SP.A) om aan de linkerkant te komen tot een nieuwe Vlaamse partij met socialisten, groenen, linkse christen-democraten en progressieve nationalist. De perceptie rond dit opzet schiep her en der hoge verwachtingen. Ze voedde ook enige tijd de gedachte dat de christelijke arbeidsbeweging kon en zou meedoen, tot het ACW duidelijk maakte dat dit niet strookte met zijn rol als sociale beweging en evenmin met zijn politieke strategie zoals die in 1995 was vastgelegd. Vandaag is Bert Anciaux (Spirit) nog zowat de enige politicus die in een zoveelste verstrooide bui over zijn

eigen toekomst aan de mislukte constructie van Het Sienjaal refereert.

Bij de afspraken van 1995 - geen exclusieve maar een bevoorrechte relatie met de CVP, samenwerking met ACW-erkende mandatarissen in de CVP, en naar gelang van de omstandigheden 'politieke initiatieven over de partijgrenzen heen' - onderstreepte de leiding vanaf dan voortdurend 'de autonomie van de beweging' met een standaarduitdrukking: "Er staat geen gelijkheidsteken tussen het ACW en een partij". Dus ook niet de CVP, later CD&V. "In het verleden werd het ACW vaak gezien als de politieke arm van de christelijke arbeidersbeweging en opereerden we voor sommige

uitzichten van de werking omzeggens als een *partij in de partij*", aldus Jan Renders in maart 2001 naar aanleiding van een evaluatie van 'de politieke werking van het ACW'. Hij legde toen ook nog eens uit hoe de strategieverbreding van het ACW was "beïnvloed door de evolutie van het partijpolitieke landschap en het denken over de verhouding tussen sociale bewegingen en politieke partijen".

AMBIGUE RELATIE

Maar in de christelijke arbeidersbeweging zal men erkennen dat het product van dat denken vaak uitmondt in een ambigue voorstelling van zaken en dat de relatie tussen het ACW en de partij van de Vlaamse christen-democraten hetzelfde kenmerk heeft. De ambiguïteit komt bovendien van de twee kanten en werd vanaf 1999 nog aangewakkerd toen paars-groen op federaal en Vlaams niveau aan de macht kwam en de christen-democraten voor het eerste sedert veertig

Patrick Martens

De beweging heeft er altijd een erezaak van gemaakt niet 'antipolitiek maar wel kritisch voor de politiek' te zijn.

”

jaar naar de oppositiebanken verhuisden. 'Politieke initiatieven over de partijgrenzen heen' kregen bij het ACW vorm door contacten en overleg met socialistische en groene ministers (met de liberalen klikte het niet zo), en vervolgens ook door 'systematische contacten met bewegingsmensen in andere democratische partijen dan de CVP' (concreet waren dat vooral mensen van Agalev, nu Groen!).

Parallel hiermee plaatste het ACW geregeld vraagtekens bij de vernieuwingsoperatie van de CVP. De beweging proefde een rechtserre koers in het discours van toenmalig partijvoorzitter Stefaan De Clerck en ook zijn parcours van 'ontstanding' (De Clerck bedacht een nieuwe middenveldconstructie: 'bijenkorven') op weg naar een partij als kiesvereniging kon op weinig instemming rekenen. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 kreeg De Clerck dan ook een eerste gele kaart toen de ACW hem erop wees dat hij best niet te los zou omspringen met de banden met de beweging, want 'bijna 40 procent van alle CVP-raadsleden heeft een ACW-profiel'. Een tweede verwittiging – 'de CVP heeft geen project', zo luidde een vernietigende ACW-evaluatie van de ontwerp teksten van een nieuw sociaal-economisch programma van de CVP in september 2002 – klonk nog veel harder.

Na De Clerck werd Yves Leterme CD&V-voorzitter, maar met die 'ACW-erkende mandataris' verliepen de uitwisselingen over de verhouding tussen partij en beweging, beweging en partij evenmin rimpelloos. Leterme had het eerst over een 'herstanding' van zijn partij, maar hij nuanceerde vervolgens snel met de

Patrick Martens

Tegenover 'een rechts verhaal van minder gelijkheid en meer solidariteit' plaatst de beweging 'een links pleidooi voor meer en betere solidariteit'.

stelling dat de 'verticale beïnvloeding' uit het verleden plaats moest maken voor 'horizontale dialoog'. Daarbij zat er behoorlijk wat geïrriteerde ruis in de communicatie: van het ACW naar CD&V (door stellingnamen over het cordon sanitaire en door het kartel met de N-VA) en van CD&V naar het ACW (toen de

ACW-voorzitter het in een weekbladinterview eind 2003 openliet of hij bij de volgende parlementsverkiezingen nog wel voor de CD&V zou stemmen).

In de aanloop naar die verkiezingen in juni 2004 schoven de puzzelstukken evenwel weer netjes in elkaar door een gelijklopende kritiek op het beleid van paars over de onhoudbare combinatie van liberale belastingverlagingen en 'gratis' maatregelen van de socialisten. Na de verkiezingen bleek ook andermaal dat de lijstvorming het ACW geen windeieren had gelegd, en omgekeerd dat de CD&V-uitslag mee bepaald werd door de electorale *power* van kandidaten met een ACW-etiket (in de CD&V-fractie in het Vlaams parlement heeft het ACW nu vijftien 'vertrouwenspersonen; in de Kamer en de Senaat zijn er dat respectievelijk twaalf en twee). De beweging mag tevens verwachten dat ze weer gemakkelijker en meer op het Vlaamse beleid kan wegen, nu ze met minister-president Leterme en minister Vervotte twee ACW-vertrouwelingen in de Vlaamse regering heeft.

DEUR OP EEN KIER

Deze gang van zaken illustreert een grondhouding van de beweging en haar stuurder. Ze laten zich niet leiden door veelbelovende bespiegelingen over een 'progressieve front-

vorming' aan de linkerkant van het politieke spectrum in Vlaanderen. Ze opteren allereerst voor een benadering die voor het ACW bewezen heeft dat zij de meeste vruchten kan afwerpen als het gaat over een beïnvloeding van de politiek en van het beleid.

In de voorbereidende teksten voor het congres van 27 november is de (zesde) krachtlijn over 'politieke strategie' daar opnieuw een uiting van. De inhoud vormt in elk geval geen radicale breuk met de in 1995 gekozen opstelling. Hij borduurt wel voort op de ervaringen die het ACW daarmee sindsdien heeft opgedaan. Dat resulteert in een voorstel over een gelaagde strategie die ook kan worden gevat met het beeld van een piramide.

Aan de basis biedt het ACW 'brede maatschappelijke vorming' en plant het de oprichting van een 'politieke academie' om (kandidaat-)politici, leden van adviesorganen, ambtenaren en andere belangstellenden politiek bij te scholen. Dit zijn tegelijk twee kanalen om op een actievere manier nieuwe politici te 'rekruteren'.

Beleidsbeïnvloeding wil het ACW in het algemeen realiseren door 'alle democratische politici' te informeren over en te sensibiliseren rond programmapunten van de beweging. Met 'sociaal bewogen politici' uit 'verschillende politieke partijen' wil het ACW een stap verder gaan: regelmatig contact, overleg, uitwisselingen op inhoudelijke studiedagen. Maar dat maakt van hen nog geen 'ACW-erkende mandatarissen' die 'bij voorkeur tot dezelfde politieke partij' behoren. Met die mandatarissen heeft het ACW een 'structurele samenwerking': ze krijgen alle denkbare

ondersteuning en in ruil 'consulteren' ze de beweging om hun houding over en inhoudelijke inbreng in politieke dossiers te bepalen.

De 'voorkeurpartij' van het ACW blijft CD&V. Met haar heeft de beweging een 'partnerschap'. Voor zover de partij dat wil en 'mogelijk maakt', aldus de kleine slag om de arm die het ACW ook al in 1995 in de krachtlijnen opnam.

Patrick Martens

Het is de ambitie van het ACW om 'uit te munten in een goede vrijwilligerscultuur'.

”

Dit wijkt dus niet essentieel af van de strategische hoofdlijn in de congresbeslissing van 1995. Moeten politici uit andere partijen die hopen om ooit ook een 'ACW-erkend mandataris' te worden, dan wanhopen? Niet helemaal. Voor het eerst wordt een (piep)kleine opening gemaakt. Als er 'concrete omstandigheden' zijn en als 'verschillende bestuursniveaus' hun fiat geven, dan staat de deur voor hen op een kier.

CONGRES BESLIST

Aan het congres van 27 november is een lange en intense voorbereiding voorafgegaan. In oktober 2003 namen ongeveer tweeduizend mensen deel aan discussiefora. In februari van dit jaar hield een tussentijds werkcongres de hele denkoefening over 'Beweging en beleid' weg uit de geladen sfeer rond de sociale verkiezingen in de bedrijven, de bestuursverkiezingen in de ziekenfondsen en de parlementsverkiezingen in juni. In de week na die laatste stembusslag was een eerste versie van de werkteksten voor het komende congres klaar.

Voor en tegen kwamen sindsdien ruimschoots aan bod in de deelorganisaties en verbonden van het ACW. Niet voor het eerst weekt dat

diverse wrijvingspunten los. In het bewegingsluik van de krachtlijnen bijvoorbeeld wordt zowel van de beroepskrachten als van vrijwilligers een grote(re) inzet gevraagd om het ACW de uitstraling van een dynamische sociale beweging te geven. Voor veel vrijwilligers betekent dat de ene keer een bijkomend engagement op het werkritme van de 'vrijgestelden', de andere keer moeten ze na een dagtaak nog op pad. Die combinatie van werk en inzet in de vrije tijd is niet altijd eenvoudig. Sommige professionele krachten van dienstverlenende deelorganisaties ervaren het appel om zich extra in te zetten, dan weer als een vraag naar meer 'gratis' engagement voor het ACW en gaan daarom op de rem staan.

Ook een goede dosering van de beschikbare energie binnen het ACW is zodoende een belangrijk vraagstuk voor een beweging die zegt dat ze de 'vrijwilligerscultuur' hoog in het vaandel draagt. Andere discussiepunten slaan onder meer op de autonomie van de deelorganisaties binnen de bewegingskoepel, de invloed van die deelorganisaties op de standpuntbepaling van het ACW en de vraag of gezamenlijke standpunten altijd en overal nodig zijn als blijkt dat deelorganisaties verschillende meningen hebben. Zo denken het ACV en de CM bijvoorbeeld regelmatig niet hetzelfde over de financiering en het beheer van de ziekteverzekering. Moet het ACW de eensgezindheid dan per se afdwingen, luidt de vraag voor het congres.

Meer uitgesproken tegenstellingen ten slotte zijn, niet onverwacht, aan de orde als het gaat

over de 'politieke strategie'. Voor de kaders en militanten in ACW-verbonden uit regio's met een sterke aanwezigheid van CD&V zijn een structurele band en een 'vruchtbare ruilrelatie' met die partij vaak een vanzelfsprekendheid. Op andere plaatsen en in deelorganisaties die in hun werking voor een meer pluralistische benadering gaan (zoals de LBC), wordt het partnerschap met CD&V afgewezen en aangestuurd op een 'onafhankelijke' opstelling van het ACW. De werknemersbelangen worden te veel ondergeschikt gemaakt aan het politieke compromis binnen CD&V, zo luidt het, en daarom kan het ACW die belangen veel beter verdedigen bij verschillende (linkse) partijen.

Op 27 november beslist het ACW-congres. Zes krachtlijnen, gebald in het driedubbele motto 'meer samen, meer durven, anders doen', leggen de strategie van de christelijke werknemersbeweging in de komende tien jaar vast m.b.t. haar werking en strategie in de volgende tien jaren.

Patrick Martens

De beweging en haar stuurlied laten zich niet leiden door veelbelovende bespiegelingen over een 'progressieve frontvorming' aan de linkerkant van het politieke spectrum in Vlaanderen.

”

Daarbij nog een allerlaatste kanttekening. Voor het bewegingscongres in 1986 mengden zich meer dan twintigduizend ACW'ers in de debatten. In de aanloop naar het congres van 1995 waren zeventigduizend mensen warm te maken voor het thema 'ACW en politiek'. In de voorbereiding van het komende congres over 'Beweging en

beleid' namen twee- tot drieduizend mensen aan de discussies deel. Dat is nog altijd heel veel volk en de methoden en formules om een congres voor te bereiden hebben op die getallen uiteraard ook een grote invloed (in 1986 bijvoorbeeld bogen alle lokale afdelin-

gen van de deelorganisaties zich ook over de ontwerpteksten).

Maar de evolutie in de deelname is onmiskenbaar een teken dat de animo rond de 'politieke werking' van een sociale beweging veel minder groot is dan tien of twintig jaar geleden. Dat hoeft helemaal niet te wijzen op een groeiende vijandigheid ten opzichte van de politiek binnen het ACW. De beweging heeft er trouwens altijd een erezaak van gemaakt 'niet antipoli-

tiek maar wel kritisch voor de politiek' te zijn. Het kan wel een extra aansporing zijn om in

de eerste plaats nog meer te investeren in het sociaal kapitaal van de beweging. Humane wetenschappers zoals Luc Huyse, Marc Hooghe en Mark Elchardus hebben in de voorbije jaren voldoende gewezen op het belang

van dat kapitaal voor een democratische politieke cultuur. Het ACW kan ook onmogelijk zonder als het een hoger politiek rendement wil halen.

Patrick Martens

**'Er staat geen
gelijkheidsteken
tussen het ACW en
een partij'.**

”